

Islingby – Barberget - Kärlarvet- Söpnarby

Islingby, år 1493 skrivet Jslingeby (Orsa II, s.28 avskr.). Enligt Sahlstedts tolkning (Sahlstedt aa, sid. 45) ”Elfgången, som från forsar och swall therstädes slenger och slingrar sig liksom tilbakas, i Idor och lugnwattn”. C. I Ståhle menar att ett inbyggarnamn ”ytlingar” ingår i namnformen (C. I. Ståhle. Ortnamnen på –inge, s. 303 f). Harry Ståhl anser för sin del att mansbinamnet Yslinge (usling, stackare) ingår i namnet (Stora Tuna. En sockenbeskrivning sid. 90).

Barberget förekommer första gången i skriftlig form år 1648. Även formen Barberg förekommer om än sparsamt som namn på detta område. (Lantmäteriverkets Forskningsarkiv i Gävle U 46- 1:3).

Kälarvet skrivs 1391 j Kädhilögha arfweno (Diplomatarium Dalekarlicum 2, s. 8 or). Det gamla fornsvenska mansnamnet Kaetillög ingår i namnet Kälarvet.

Söpnarby skrivs 1384 Sebenarueby (Diplomatarium Dalekarlicum 2, s. 3 or) och Sigbernaruary (Diplomatarium Dalekarlicum 2, s. 5 or). I dessa ingår ett mansbinamn på –arve, bildat antingen till det fornsvenska mansnamnet Sighbiorn eller till det snarlika namnet Saebiorn.

Islingby

Bäckasbrinken 1956

Den gata som från Grindesgatan löper parallellt med Varggårdsgatan, fastän närmare älven, kallas Bäckasbrinken efter Bäckasgården, som var en gammal gård på älvbrinken vid bäcken.

Fiskesgatan 1956

Den tredje gatan från Islingbyvägen räknat, ned mot älven, kallas Fiskesgatan. Fiskes var en gammal bondgård i Islingby med vidsträckta ägor. I husförhörslängden 1880-1890 kan man utläsa att på gården bodde under stor del av 1800-talet Fisk Anders Andersson (1823–1890) och hans hustru Stina Jansdotter som var född i Folkärna 1823. En annan person som tillhörde Fiskessläkten, Fisk August Andersson f.1858, emigrerade till Amerika 1880.

Fraktgatan 1974

Namnet anknyter till de transporter som sker till och från Industriområdet. Detta styrkes genom att även kvartersnamnen i området har anknytning till detta ämnesområde.

Godsvägen 1969

Namnet anknyter till de transporter som sker till och från Industriområdet. Detta styrkes genom att även kvartersnamnen i området har anknytning till detta ämnesområde.

Grindesgatan 1956

Grindesgatan löper från Islingbyvägen alldeles invid skolan ner mot älven. Namnet härleds från den gamla islingbygården Grindes som ägde mark där gatan går fram.

Grusgången 1991

Från Namnberedningens protokoll från 29/4 1991 kan man läsa följande: ”Stengatan som går mellan Holgatan och Islingbyvägen är delad och inte framkomlig för genomgående trafik. Den norra delen med utfart mot Islingbyvägen betjänar en tomt. Vägen är enkelt utförd och grusad”. Den delen av gatan erhöll namnet Grusgången. Kombinationen av sten och grus gav den korta vägsträckan dess namn.

Hagstigen 1956

Karaktären av hagmark i området fick ge namn åt gatan. Det ursprungliga förslaget var Rödarumsgränd och det skulle syfta på det rum där många ungdomar i området i början av 1900-talet samlades för att diskutera samhällsfrågor och studera litteratur. Flera av dessa ungdomar började tidigt arbeta i järnverket och blev framstående fackliga och politiska företrädare bl a Carl Edvard Jansson som slutade sin yrkesverksamma bana som landstingsdirektör. Under en lång period var han även kommunalfullmäktiges ordförande i Borlänge.

Holgatan 1956

Den gata som från Islingbyvägen går mot nordost över Islingbyholen och fram mot Barbergsholen kallas Holgatan. Benämningen hol användes för områden med högt och öppet läge.

Höglundagatan 1956

Gatan, som från Stengatan och Trollbogatan leder in mot lövdungarna på Islingbyholen, kallas Höglundagatan. Någon förklaring till namnet har inte gått att få men torde anspela på terrängen i området och den högt belägna lunden. (Se Vallhedsgatan)

Ingevallsgatan 1956

Gatan har fått sitt namn efter bonden Ingevall som bodde i Islingby. Hans namn finnes förtecknat i samband med Elfsborgs lösen 1613 då han fick erlägga skatt.

Islingbybron 1969

I Namnberedningens protokoll från 1969 kan man läsa: ”Namnberedningen finner det befogat att namnet Islingbybron som namn på den nya bron över Dalälven blir officiellt fastställt genom beslut av Stadsfullmäktige”.



Islingbyvägen 1999

Fotograf: Olle Stålberg

Islingbyvägen 1956

Den genom hela området från karusellen vid Domnarvsbron mot Söpnarby och Nyckelby löpande landsvägen kallas Islingbyvägen.

Johannes Gränd 1956

I Stadsfullmäktiges handlingar från 31/10 1956 finner man att denne Johannes (Jansson) var en i området känd och respekterad person. Han var tillika bror med landstingsdirektören Carl Edvard Jansson. Det ursprungliga namnförslaget från byamännen var Urbergsgatan men detta namnförslag godtogs inte av fullmäktigeförsamlingen.

K F Åbergs gata 1993

En av arbetarrörelsens största profiler i Borlänge var Karl Fredrik Åberg som var född 25/11 1874 i Hedemora. Han var bosatt i Islingby och han avled 29/3

1963. Han var en mycket skicklig debattör och arbetade både fackligt och politiskt. Mycket framgångsrikt drev han inom socialdemokratiska arbetarpartiet frågan om att införa 1 Maj som officiell helgdag. Vid partikongressen 1936 lyckades han få en från början mycket negativ kongress att ändra uppfattning i denna fråga. Riksdagen beslutade 1938 att 1 Maj skulle vara officiell helgdag.

Paketgatan 1989

En ny plan för Islingby industriområde gör att området får en ny tillfart till Islingbyvägen. Kälarvsgatan kortas och delas och Godsvägen stängs av mot Islingbyvägen. Den nya vägen får namnet Paketgatan. På området ligger ASGs stora terminal för godshantering. Redan 1973-74 fanns förslag att namnsätta en gata i detta område med Paketgatan.

Peder Guldsmeds gata 1956

Från Grindesgatan löper i älvens riktning nedströms en gata som kallas Peder Guldsmeds gata. Namnet har gatan fått efter Peder Guldsmed, som i Gustav Vasas jordebok från 1539 upptages som skattebetalare.

Ryttargatan 1956

Den gata som efter Grindesgatan leder ner mot älven benämns Ryttargatan. Namnet har den fått efter Ryttargården, en i detta område tidigare belägen bondgård med vidsträckta ägor. Ryttargatan torde ha gått genom någon av gårdens ägor. Ryttersläkten är ju sedan gammalt ett känt namn på ett område i Islingby. Området ligger i riktning mot Barberget och har förmodligen tidigare tillhört Ryttargården. I husförhörlängden 1880-1890 återfinnes här i Islingby bara en person med namnet Ryttaire. Denne Per Persson Ryttaire var född 1829 och han var soldat nr 11 vid Leksands kompani. Han kan ha tillhört Ryttersläkten men om han bodde på Ryttargården har inte kunnat fastställas.

Stengatan 1956

Från Holgatan upp mot Islingbyholens höjd och strax söder om stenarna vid Trollbogatan går en liten gata, som erhöll namnet Stengatan. Namnet syftar på terrängen i området.

Trollbogatan 1956

Från Islingbyvägen går en väg upp över en gård med namnet Trollbo. Vägen går ända fram till Holgatan. På Trollbogatans högsta punkt finnes en berghäll med gamla ristningar och kanske leder trollbonamnet sitt ursprung från detta fornminne och från en i närheten belägen offersten. Förr i tiden ansågs troll och skromt spela stor roll för de på platsen boende.

Varggårdsgatan 1956

Från Grindesgatan går, med samma orientering i väderstreck som Islingbyvägen, en vägstump in mot en gård, som benämns Varggården. Ordet varg torde i detta fall beteckna ett gammalt soldatnamn och gatan erhöll namnet Varggårdsgatan.



Islingbyvägen. Bergslagens Ungkarlshem 1946

Foto: Dala Demokraten

Barberget**Barbergsvägen** 1957

Barbergsvägen är den väg som leder över Barbergsholen över järnvägen och vidare fram till Faluvägen.

Holgatan 1956

Den gata som från Islingbyvägen går mot nordost över Islingbyholen och fram mot Barbergsholen kallas Holgatan. Benämningen hol användes för områden med högt och öppet läge.

Rudvägen 1973

Rudvägen har fått sitt namn av att området benämndes rudorna, ett ord som betyder nyodling eller röjning.

Kälarvet**Arturs Gata** 1992

Den sista lantgården som revs i Kälarvet var Jönnesgården. Sista ägare till gården var Artur Andersson och hans syskon. Artur Andersson, som avled 1990, var en välkänd person i Borlänge med många förtroendeuppdrag bl a som

syssloman i samfällighetsföreningar och han hade omfattande kunskaper inom fastighetsområdet.

Dalekarlsgatan 1956

Dalekarlsgatan är belägen i Kälärvet. Gatan löper västerut från Islingbyvägen ner mot älven. Joghthn Dalekarl var en skattebetalare i Kälärvet, som omnämns i Gustav Vasas skatte-och jordebok 1539.

Jönses Gränd 1992

Den sista lantgården som revs i Kälärvet var Jönsesgården. Sista ägare till gården var Artur Andersson och hans syskon. Artur Andersson som avled 1990 var en välkänd person i Borlänge och hade många förtroendeuppdrag bl a som syssloman i samfällighetsföreningar och han hade omfattande kunskaper inom fastighetsbildningsområdet.

Kälärvgatan 1956

Kälärvgatan är belägen i Kälärvet. Gatan löper från Islingbyvägen ner mot älven. I protokollet från fullmäktiges sammanträde påtalas att gatan korsar Islingbyvägen där den löper fram genom Kälärvets nuvarande bebyggelse och sträcker sig åt motsatta sidan in mot Idunlokalen. I Kälärvet ingår det gamla fornordiska mansnamnet Kaetillögh.



Svensgårdsgatan 1999

Fotograf: Olle Stålberg

Svensgårdsgatan 1956

Svensgårdsgatan är belägen i Kälmarvet. Namnet syftar på Svensgården som tidigare låg vid gatan. Det ursprungliga förslaget från bymännen var Bokstugegränd, vilket skulle anknyta till den gamla byggnad, som inrymde en samlingslokal och ett mindre bibliotek, men det förslaget godtog inte av Stadsfullmäktige. I husförhörslängden 1880-1890 kan man utläsa att Svens Jan Andersson f. 1817 och Svens Erik Andersson f. 1813 bodde här.

Vallhedsgatan 1956

Vallhedsgatan är belägen i Kälmarvet. Gatan går mellan Dalekarlsgatan och Kälmarvsgatan och anspelar på vallheden, som förmodligen var ett oskiftat område vid älvbrinkarna, där islingbyborna fordom hade sina djur i bete.

Söpnarby**Dalhedsgatan** 1973

Dalhedsgatan är belägen i Söpnarby. Namnet anspelar på markförhållandena.

Söpnarbyvägen 1973

Söpnarbyvägen är belägen i Söpnarby. I Söpnarby ingår, enligt Harry Ståhl, det fornsvenska mansnamnet Sighbiorn.

Tuvhedsgatan 1973

Tuvhedsgatan är belägen i Söpnarby. Namnet anspelar på markförhållandena.